

Fənn sillabusu

İxtisas: 6004005-"Maliyyə"

Fakülte: İqtisadiyyat və idarəetmə

Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/F(Sığorta)

Fənnin proqramı: (Lenkeran Dövlət Universitetinin 06.11.2025-ci il tarixli 4/138 nömrəli əmri ilə nəşr hüququ (qrif) verilmişdir)

Kodu: İPFS- B01

Tədris ili: III (2025/2026) Semestr: II

Tədris yükü: Cəmi: 10 saat (10 saat müəhazirə)

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Tağızadə Səriyyə Cəfər qızı, baş müəllim

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı: sariyyatagizade@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lenkeran ş., Füzuli küç.,170-a

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Atəşov B.X., Ələkbərov Ə.Ə., Xudiyev N.N. "Sığorta işi". Ali məktəblər üçün dərslik. Bakı - 2018, "Kooperasiya" nəşriyyatı, 416 səh.
2. İbrahimov E. R., Hüseynov M. C. Və b. и. "Sığorta işi". Dərslik. Bakı 2017, 496 s.
3. Akif Kərimov Sığorta. Bakı, 2000
4. Ермасов, С. В. Страхование : учебник для вузов / С. В. Ермасов, Н. Б. Ермасова. — 7-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2024. — 882 с.
5. Кириллова Н. В., Цыганов А. А., Белоусова Т. А. ESG-трансформация на страховом рынке: современное состояние, проблемы и перспективы. Издательство "Прометей", 2024. — 260 с.
6. Страхование : учебник / [Е. Г. Князева, О. А. Бойтуш, Т. Д. Одинокова, Е. А. Разумовская, Л. И. Юзвович, Ю. Т. Ахвледиани] ; под общ.ред. Е. Г. Князевой ; М-во науки и высшего обр. Рос. Федерации, Урал.гос. экон. ун-т. — Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2019. — 241 с. Страхование : учебник для вузов / под редакцией С. Б. Богоявленского, Л. А. Орланюк-Малицкой, С. Ю. Яновой. — 5-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2025. — 471 с.

Əlavə ədəbiyyat

7. "Sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 2009
8. Həyat və qeyri həyat sığortası sahələri üzrə sığorta tariflərinin hesablanması haqqında metodikalar. Bakı, 2000
9. Sığortaya aid normativ – hüquqi sənədlər toplusu. Bakı, 2001.
- 10."Dövlət qulluqçularının icbari sığortası haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 2002
- 11."İcbari ekoloji sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 2002

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən İqtisadiyyata giriş və Mikroiqtsadiyyat fənlərinin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Sığorta (ing. Insurance) - şəxslərin əmlakı, həyatı, sağlamlığı, mülki məsuliyyəti, həmçinin qanunvericiliklə qadağan olunmayan fəaliyyəti, o cümlədən sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar olan əmlak mənafeələrinin müdafiəsi sahəsində riskin ötürülməsinə və ya bölüşdürülməsinə əsaslanan münasibətlər sistemidir. Sığorta şirkətinin təşkilati strukturunun səmərəliliyinin ən vacib meyarı onun, müştərilərin tələbləri yönündə qurulmasıdır. Başqa sözlə, şirkət ele struktura malik olmalıdır ki, o, müştərilərin bütün arzu və tələblərini təmin edə bilsin. Sığorta işində bu, hər şeydən öncə, sığorta hadisələrinin tez və qeyri bürokratik araşdırılmasından, müştərilərin suallarına izahat verilməsindən, asan oxunan sığorta müqavilələrindən, zərərlərin operativ surətdə müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq tənzim edilməsindən, mövcud müştərilərin saxlanılmasından və yeni müştərilərin əldə edilməsindən ibarətdir. Ona görə də, fəaliyyətin müştərilərin tələbləri yönündə qurulması sığorta fəaliyyətində ən başlıca ümumi prinsipdir. Sığorta şirkətinin əsas məqsədinə nail olması, yəni sığorta xidmətlərinin göstərilməsi, bir sıra daha xırda məsələlərin yerinə yetirilməsi sayəsində baş verir. Bunun əsasında da sığorta şirkətinin təşkilati strukturu yaradılır.

Kursun tədrisində məqsəd sığorta işini müasir iqtisadi şərait baxımından öyrənmək və sığorta əməliyyatlarının aparılması üçün geniş metodikasını aşılamaq və metodikasını öyrənməklə onları gələcəkdə praktik fəaliyyətlərində tətbiq etməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş

həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələr biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar, məşğələ və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir;
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bezi qüsurlara yol verir;
- 7bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bezi məsələləri əsaslandırə bilmir;
- 6 bal- tələbən cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal-tələbən cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal- tələbən cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərəkən bezi səhvlərə yol verir;
- 3bal- tələbən mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbən mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbən imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbən imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1	91 – 100	Əla	A
2	81-90	Cox yaxşı	B
3	71-80	Yaxşı	C
4	61-70	Kafi	D
5	51-60	Qənaətbəxş	E
6	50 və ondan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülecək

X. Təqvim mövzu planı: Cəmi: 10 saat (Mühazirə 10 saat)

N	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Müh. Saat	Tarix
1	2	3	4
	Mühazirə mövzuları		
1	Mövzu: Sığortanın milli iqtisadiyyatda rolu Plan 1. Sığortanın milli iqtisadiyyatda rolu 2. Sığortanın zəruriliyi və nəzəri əsasları 3. Sığortanın yaranması tarixi 4. Respublikada sığorta işinin formalaşması və təşəkkülü 5. Sığortanı iqtisadi kateqoriya kimi xarakterizə edən əsas əlamətlər 6. Sığorta işinin təşkilinin prinsipləri, funksiyaları və təsnifatı Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-11]	2	
2	Mövzu: Sığorta bazarının mahiyyəti və fəaliyyət mexanizmi Plan : 1.Sığorta bazarının mahiyyəti və onun formalaşması 2.Sığorta bazarının mövcud olması şərtləri 3.Sığorta şirkəti-sığorta xidmətlərinin həyata keçirilməsinin xüsusi strukturu kimi 4.Sığorta bazarının strukturu 5.Sığorta bazarında fəaliyyət göstərən peşəkar iştirakçılar Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-11]	2	
3	Mövzu: Sığorta fəaliyyətinin təşkili əsasları və onların lisenziyalaşdırma mexanizmi. Plan : 1. Sığortaçıların fəaliyyətinin əsas mahiyyəti və məzmunu 2. Sığorta şirkətlərinin təşkilati-hüquqi formaları 3. Sığortaçıların hüquq və vəzifələri 4. Sığortanın icbari və könüllü qaydada həyata keçirilməsi 5. Sığorta fəaliyyətinin lisenziyalaşdırma mexanizmi 6. Sığorta fəaliyyətinə dövlət nəzarətinin mahiyyəti və zəruriliyi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-11]	2	
4	Mövzu:Sosial sığorta və müavinət sistemi.Əmlak sığortasının növleri və müqavilələrin bağlanması qaydaları Plan: 1. Sosial sığortanın mahiyyəti və prinsipləri 2. Sosial sığorta ödəmələrinin növləri və iştirakçıların hüquq və vəzifələri	2	

	<p>3. Məcburi dövlət sosial sığortası və sosial sığorta sahəsində idarəetmə</p> <p>4. Azərbaycanda dövlət təqaüd sistemi</p> <p>5. Azərbaycan Respublikasında sosial müavinət sistemi</p> <p>6. Əmlak sığortasının mahiyyəti və nəzəri əsasları</p> <p>7. Avtonəqliyyat vasitələrinin sığorta olunmasına dair müqavilələrinin bağlanması</p> <p>8. Demiryolu nəqliyyatı vasitələrinin sığorta olunması</p> <p>9. Su nəqliyyatının sığorta olunmasının ümumi əsasları</p> <p>10. Hüquqi şəxslərin əmlak sığortasının xüsusiyyətləri</p> <p>11. Həva nəqliyyatı sığortası və onun xüsusiyyətləri</p> <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-11]</p>		
5	<p>Mövzu: Fərdi qəza sığortası və onun növləri. Tibbi sığortanın hüquqi əsasları və formaları</p> <p>Plan:</p> <p>1. Fərdi qəza sığortasının əsas məqsədi və yaranma tarixi</p> <p>2. Fərdi qəza sığortasında ödənişlərin verilməsi qaydası və şərtləri</p> <p>3. İcbari fərdi qəza sığortası</p> <p>4. Könüllü fərdi qəza sığortası</p> <p>5. Könüllü fərdi qəza sığortasının formaları</p> <p>6. Tibbi sığortanın mahiyyəti və hüquqi əsasları</p> <p>7. İcbari tibbi sığorta və onun təşkili qaydası</p> <p>8. Könüllü tibbi sığorta və onun xüsusiyyətləri</p> <p>9. Könüllü tibbi sığortanın yaranmasının iqtisadi əsasları</p> <p>10. Könüllü tibbi sığortanın sosial-iqtisadi mahiyyəti və iqtisadi nəticələrə görə növləri</p> <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-11]</p>	2	
X	Cəmi:	10	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Sığorta işi fənninin nəzəri biliklərini dərk etmək və bu fənnin təşkili məsələlərinin öyrənməkdən ibarətdir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Sığortanın milli iqtisadiyyatda rolunu, sığortanın zəruriliyi və nəzəri əsaslarını öyrənir;
- Sığortanın yaranması tarixini, Respublikada sığorta işinin formalaşması və təşəkkülünü, sığortanı iqtisadi kateqoriya kimi xarakterizə edən əsas əlamətləri öyrənir;
- Sığorta bazarının mahiyyəti, onun formalaşması, sığorta bazarının mövcud olması şərtləri, sığorta bazarının strukturu və sığorta bazarında fəaliyyət göstərən peşəkar iştirakçıların fəaliyyətini öyrənir;
- Sığorta risklərinin təsnifatı, risklərin idarə edilməsi və sığorta fəaliyyətində risklərin azaldılması yollarını mənimsəyir;
- Sığorta təşkilatlarının idarə edilməsinin əsaslarını, sığorta qanunvericiliyi və normativ hüquqi aktları və sığorta fəaliyyətinin təşkili prinsiplərini mənimsəyir;
- Sığorta əməliyyatlarının tərkibini, sığortanın könüllü və icbari növlərinin tətbiqini mənimsəyir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollektiv sualları

--blok--

1. Sığortanın yaranması tarixi
2. Sığortanı iqtisadi kateqoriya kimi xarakterizə edən əsas əlamətlər
3. Sığorta işinin təşkilinin prinsipləri, funksiyaları və təsnifatı

--blok--

4. Sığorta bazarında fəaliyyət göstərən peşəkar iştirakçılar
5. Sığortaçıların fəaliyyətinin əsas mahiyyəti və məzmunu
6. Sosial sığortanın mahiyyəti və prinsipləri
7. Sosial sığorta ödəmələrinin növləri və iştirakçıların hüquq və vəzifələri

--blok--

8. Əmlak sığortasının mahiyyəti və nəzəri əsasları
9. Demiryolu nəqliyyatı vasitələrinin sığorta olunması
10. Tibbi sığortanın mahiyyəti və hüquqi əsasları

XV. Fənn üzrə imtahan sualları:

--blok--

1. Sığortanın milli iqtisadiyyatda rolu
2. Sığortanın zəruriliyi və nəzəri əsasları
3. Sığortanın yaranması tarixi
4. Respublikada sığorta işinin formalaşması və təşəkkülü
5. Sığortanı iqtisadi kateqoriya kimi xarakterizə edən əsas əlamətlər
6. Sığorta işinin təşkilinin prinsipləri, funksiyaları və təsnifatı

--blok--

7. Sığorta bazarının mahiyyəti və onun formalaşması
8. Sığorta bazarının mövcud olması şərtləri
9. Sığorta şirkəti-sığorta xidmətlərinin həyata keçirilməsinin xüsusi strukturu kimi
10. Sığorta bazarının strukturu
11. Sığorta bazarında fəaliyyət göstərən peşəkar iştirakçılar

--blok--

12. Sığortacıların fealiyyətinin əsas mahiyyəti və məzmunu
13. Sığorta şirkətlərinin təşkilatı-hüquqi formaları
14. Sığortacıların hüquq və vəzifələri
15. Sığortanın icbari və könüllü qaydada həyata keçirilməsi
16. Sığorta fealiyyətinin lisenziyalaşdırma mexanizmi

--blok--

17. Sosial sığortanın mahiyyəti və prinsipləri
18. Sosial sığorta ödəmələrinin növləri və iştirakçılarının hüquq və vəzifələri
19. Məcburi dövlət sosial sığortası və sosial sığorta sahəsində idarəetmə
20. Azərbaycan Respublikasında sosial müavinət sistemi
21. Əmlak sığortasının mahiyyəti və nəzəri əsasları
22. Avtonəqliyyat vasitələrinin sığorta olunmasına dair müqavilələrinin bağlanması
23. Demiryolu nəqliyyatı vasitələrinin sığorta olunması
24. Su nəqliyyatının sığorta olunmasının ümumi əsasları
25. Hüquqi şəxslərin əmlak sığortasının xüsusiyyətləri
26. Hava nəqliyyatı sığortası və onun xüsusiyyətləri

--blok--

27. Fərdi qəza sığortasının əsas məqsədi və yaranma tarixi
28. Fərdi qəza sığortasında ödənişlərin verilməsi qaydası və şərtləri
29. İcbari fərdi qəza sığortası
30. Könüllü fərdi qəza sığortası
31. Könüllü fərdi qəza sığortasının formaları
32. Tibbi sığortanın mahiyyəti və hüquqi əsasları
33. İcbari tibbi sığorta və onun təşkili qaydası
34. Könüllü tibbi sığorta və onun xüsusiyyətləri
35. Könüllü tibbi sığortanın yaranmasının iqtisadi əsasları
36. Könüllü tibbi sığortanın sosial-iqtisadi mahiyyəti və iqtisadi nəticələrə görə növləri

Sillabus, "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasında 26.12.2025-ci il tarixində (07 sayılı iclas protokolu) müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur

Kafedra müdiri:

dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi:

b/m. Səriyyə Tağızadə

Dərsən Aze dos 6921/2025